

ÖN İNCELEME RAPORU

BAŞLANGIÇ

İSTANBUL Valilik Makamının 24 Şubat 2006 tarihli Oluru ile İSTANBUL İl Jandarma Komutanlığının 23 Şubat 2006 gün ve ASYŞ.: 7290-297-06/Krm.Ks.(18566) sayılı emri gereğince; Bayrampaşa Kapalı Ceza ve Tutukevinde 19 ARALIK 2000 tarihinde gerçekleştirilen "Hayata Dönüş" operasyonu sırasında tutuklu ve hükümlü bulunan yasa dışı örgüt mensuplarına karşı; operasyona katılan Jandarma personelinin yaralama, darp ve fena muamelede buldukları iddiaları ile ilgili olarak, gerekli inceleme ve araştırmayı yapmak üzere İstanbul İl J.K.Yrdc. J.Albay Mustafa YİĞİT(1982-30) ön inceleme olarak görevlendirilmiştir.

MUHBİR VE MÜŞTEKİ

Bayrampaşa Kapalı Ceza ve Tutukevinde 19 ARALIK 2000 tarihinde gerçekleştirilen "Hayata Dönüş" operasyonu sonucunda hükümlü-tutuklu, yakınları ve vekillerinin ihbar ve şikayetleri nedeniyle (Kamu Hukuku)

İDDİA

19 ARALIK 2000 tarihinde gerçekleştirilen "Hayata Dönüş" Operasyonu sırasında Bayrampaşa Kapalı Ceza evinde bulunan tutuklu ve hükümlülere operasyonda görev alan jandarma personeli tarafından efrada suumuamelede bulunulması.

ÖĞRENME TARİHİ

İSTANBUL İl Jandarma Komutanlığının 23 Şubat 2006 gün ve ASYŞ.: 7290-297-06/Krm.Ks.(18566) sayılı emri.

OLAY YERİ VE TARİHİ

19 ARALIK 2000 günü Bayrampaşa Kapalı Ceza ve Tutukevi.

HAKKINDA ÖN İNCELEME YAPILANLAR

Bayrampaşa Ceza ve Tutukevinde görevlendirilen Elazığ Jandarma Tabur Komutanlığı ve Ankara Jandarma Komando Özel Asayiş Komutanlığı personeli.

İNCELEME KONUSU

19.12.2000 tarihinde Bayrampaşa Kapalı Cezaevinde Jandarma personeli tarafından tutuklu ve hükümlülere karşı efrada sui muamele suçunun işlenip işlenmediğine dair Jandarma Genel Komutanlığı İl Jandarma Komutanlığının 25.05.2005 günlü ve 3050-31-05/krm.ks.(51794) sayılı yazıyla gönderilen ön inceleme evrakı İstanbul Bölge İdare mahkemesince incelenmiş ve ön inceleme sırasında operasyona katılan personelin **kimliklerinin açık olarak belirlenmesi ve ifadelerinin alınması** gerekirken bu gereklilik yerine getirilmeden ön inceleme raporu düzenlendiği eksikliklerin giderilerek yeniden bir inceleme raporu düzenlenmesi emredilmiştir.

HAKKINDA ÖN İNCELEME YAPILANLARIN İFADELERİ:

Ön İnceleme süresince:

A. Operasyon tarihinde Elazığ Jandarma Komando Tabur Komutanlığı emrinde görevli olan (258) personele ait ifade,

B. Operasyon tarihinde Ankara Jandarma Komando Özel Asayiş Komutanlığı emrinde görevli olan (7) personele ait ifade tutanağı tanzim edilmiştir.

Ön İnceleme sırasında alınan ve dosya içerisindeki mevcut ifadelerin incelenmesi neticesinde terör suçlularının güvenlik kuvvetlerinin müdahalesini engellemek için barikat kurduğu ve yangın çıkarttıkları dosya kapsamında anlaşılmaktadır. Terör suçluları; kurdukları barikatlar nedeniyle kapılardan çıkamamış, ancak güvenlik kuvvetlerince dışardan duvarların delinmesi suretiyle çıkartılabilmişlerdir. Terör suçlusunu Gamze BAYRAM'ın 04.01.2001 tarihli ve 20921 sicil numaralı C.Savcısı tarafından alınan ifadesinde "...biz teslim olmayacağımızı bağırarak söylüyorduk, çünkü amaçları hepimizi teslim almaktı. Daha önceden kamuoyuna duyurulduğu şekilde, herhangi bir müdahale olduğu takdirde ölüm orucunda bulunanlardan bazı şahıslar kendisini yakacağını bildirilmiştir..." demektedir, bu ve benzeri ifadeler dosyadaki çok sayıdaki ifade tutanaklarında mevcuttur.

İNCELEME VE TAHLİL

1 İstanbul İL J. K.lığının ASYŞ.:7290-297-06/Krm.Ks.(18566) Sayılı Ön İnceleyici Tayini konulu yazısına atfen İstanbul Valiliğinin 24.02.2006 Tarihli oluru ile 4483 Sayılı Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yargılanması hakkında kanununun 6. maddesi uyarınca deliller toplanmış ve incelenmiştir.

2. 19 ARALIK 2000 tarihinde gerçekleştirilen "Hayata Dönüş" operasyonunda görev alan Jandarma personeli tarafından yaralama, darp ve suumuameleye maruz kaldıklarını iddia eden hükümlü/tutuklu ve yakınlarının iddialarına istinaden yapılan araştırmada, İstanbul J. Bölge Komutanlığının 27 Eylül 2001 gün ve HRK:7500-37-01/Asyş.Ks.(51626) Sayılı Eyüp Cumhuriyet Başsavcılığına hitaben yazdığı cevabı yazıda operasyonun değişik birliklerin katılımıyla yapıldığı ve müdahale emrinde hangi birliğin hangi görevi üstleneceği ve tutum ve davranışlarının ne şekilde olacağı belirtilerek operasyonda fiili müdahalenin Ankara Jandarma Komando Özel Asayiş Komutanlığı (JÖAK) ve Elazığ Jandarma Komando Tabur Komutanlığı tarafından icra edildiği, diğer birliklerin ise çevre emniyeti ve ihtiyat kuvvetlerini oluşturdukları anlaşılmıştır. Bu sebeple adı geçen birliklerle yazışmalar yapılmış, Ankara Jandarma Komando Özel Asayiş Komutanlığına 28 Şubat 2006 gün ve ASYŞ.:7290-331-06/Krm.Ks.(20372) sayılı ve ayrıca Elazığ Jandarma Komando Tabur Komutanlığına 28 Şubat 2006 gün ve ASYŞ.:7290-331-06/Krm.Ks.(20377) sayılı yazı ile operasyona fiilen katılan personelin isim listesi ve 19 Aralık 2000 tarihinden beri halen birlik emrinde görevli personelin ifadesi alınması istenmiştir. Elazığ Jandarma Komando Tabur Komutanlığının 01 Mart 2006 gün ve ASYŞ.:7290-29-06/479 sayılı cevabı yazısında operasyona katılan tüm personelin isim listesi ile halen birlik emrinde görevli olan bir personelin ifade tutanağı cevabı yazı ekinde gönderilmiştir. Bununla birlikte JÖAK'ın 09 Mart 2006 gün ve PER.:7200-20-06/(75613) sayılı cevabı yazısı ile komutanlık kayıtları incelenmesi neticesinde operasyon ile ilgili herhangi bir belge ve kayıt

bulunmadığı ve bu sebeple operasyona katılan personel kimliklerinin tespit edilemediği bildirilmiş, ancak "Hayata Dönüş operasyonuna katılıp katılmadığının tespiti ile operasyona yönelik kayıt ve belgelerle ilgili olarak operasyon tarihinde JÖAK Komutanı olan ve halen Edirne İl Jandarma Komutanı olarak görev yapan J.Albay Yusuf Burhan ERGİN (1979/13)'in bilgisine başvurulması halinde operasyon ile ilgili ihtiyaç duyulan bilgi ve belgenin temin edilebileceği" beyan edilmiştir.

3. Bayrampaşa Kapalı Cezaevinde 19 ARALIK 2000 tarihinde gerçekleştirilen Hayata Dönüş Operasyonunda görev alan Elazığ Jandarma Komando Tabur Komutanlığı emrinde görevli 332 personelin ikamet ettikleri İl Jandarma Komutanlıklarına / İl / İlçe Emniyet Müdürlüklerine ve rütbeli personelin halen görevli olduğu Birlik Komutanlıklarına başvurularak operasyon ile ilgili ifadelerin alınması istenmiştir. Yapılmakta olan ön incelemenin yasal süresi içerisinde başta Birlik Komutanı olmak üzere toplam (258) personelin ifadesi alınmış, geriye kalan (74) personelden bir kısmının ifadesi henüz ulaşmamış, bir kısmının da yeni ikametgâh adreslerinin tespit etme ve ifade alma çalışmalarına devam edilmiş, ancak Ön İncelemenin yasal süresi içinde yetiştirilememiştir.

4 İstanbul İl Jandarma Komutanlığının 16 Mart 2006 gün ve ASYŞ:7290-470-06/Krm.Ks.(26477) sayılı yazı ile Ankara Jandarma Komando Özel Asayiş Komutanlığı emrinde görevli personelden 19 Aralık 2000 günü Bayrampaşa Ceza ve Tutukevi C Bloğuna müdahale eden Jandarma görevlilerinin kimlikleri ve operasyon ile ilgili diğer bilgi ve belgeler Edirne İl J.K. olarak görev yapan J.Albay Yusuf Burhan ERGİN' den talep edilmiştir. Edirne İl Jandarma Komutanlığının cevabi yazısında yer alan personelin ifadeleri tespit edilmiştir.

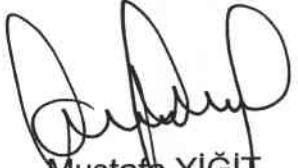
5. Tanık açıklamalarının değerlendirilmesi sonucu, cezaevinin boşaltılması planlanırken, bazı jandarma personelinin emir almadan C Blok'a girdiği anlaşılmıştır. Tanık açıklamaları göstermektedir ki C Blok içerisinde terör suçlularının rehin olarak bulundukları gardiyanlardan bazıları kaçıp kurtulma çabası içine girmişlerdir. Terör suçluları kaçan gardiyanları peşinden koşup yakalamaya çalışmışlardır. Aniden gelişen bu durumu gören jandarma personeli inisiyatif kullanmıştır. iki Astsb. ve bir Uzm.Çavuş durumun aciliyeti nedeniyle her hangi bir emir almadan gardiyanları, hükümlü ve tutukluların elinden alabilmek için bir gurup erbaş ve er ile birlikte C Blok'a girmişlerdir. Bu durumu haber alan birlik komutanı derhal giren personeli geri çağırmıştır. Jandarma personelinin C Blok'a girmesi ile birlikte terör suçluları, halen yargılamaları süren, cezaevinde isyan hareketlerini başlatmışlardır. Gerek dinlenen tanıkların açıklamaları ve gerekse incelediğimiz dava dosyaları ile diğer evraklardan, C Blok'a jandarma personelinin girişi, hükümlü ve tutuklular tarafından müdahale olarak algılanmış ve şikâyet dilekçelerinde de müdahale olarak tanımlanmıştır. Oysa C Blok'a jandarma personelinin girişi cezaevinin boşaltılmasının sivil yetkililerle birlikte planlandığı sırada insani bir refleks olarak icra edilmiş ve birlik komutanı tarafından derhal geri çekilmişlerdir. Bu personel tarafından ika edilmiş, her hangi bir suç fiili de tespit edilmemiştir. Aksine dosyalar üzerinde yaptığımız incelemelerden Cezaevinde İsyân çıkarmak suçundan yargılanan bu hükümlü ve tutukluların önceden hazırladıkları tabanca, piyade tüfeği, alev makinesi, mermi ve gaz maskesi gibi suç eşyalarını isyanda diğer hükümlü ve tutuklulara, gardiyanlara ve güvenlik güçlerine karşı kullandıkları anlaşılmıştır.

6. "C Blok'a" giren Astsubay Zafer SABANCI'nın 30 Haziran 2005 tarihinde Tunceli-Ovacık ilçesinde icra edilmekte olan İç Güvenlik Harekâtı esnasında şehit olduğundan, Astsubay Süreyya YALÇINKAYA'nın 19 Haziran 2002 tarihinde TSK ile ilişkisinin kesildiğinden ve Uzman Jandarma Çavuş Murat ÇOBANOĞLU'nun ise çeşitli yazışmalara

rağmen yeni birlik ve ikametgah adresi tespit edilemediğinden ifadeleri alınamamıştır. Onlarla birlikte "C Blok'a" giren erbaş ve erlerin kimlikleri herhangi bir yazılı belgede yer almadığından ve tanıklar tarafından da gaz maskesi vb. teçhizat nedeniyle teşhis edilemediğinden ifadelerine başvurulamamıştır.

SONUÇ:

Astsubay Süreyya YALÇINKAYA Astsubay Zafer SABANCI ve Uzman Jandarma Murat ÇOBANOĞLU' nın cezaevinin boşaltılmasının sivil yetkililerle birlikte planlandığı sırada emir almaksızın gardiyanların kurtulma çabasına destek için C Bloğa yanlarına bir grup er baş ve er alarak girdikleri, birlik komutanının geri çağırması üzerine de C Bloktan ayrıldıkları, bu sırada herhangi bir suç fiilini ika etmedikleri tespit edilmiştir. Bu tespitlerimiz ışığında İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 28.06.2005 tarihli 2005/308-355 esas karar sayılı kararında ve bu kararın atıf yaptığı 16.03.2004 tarih 2003/691-120 esas karar sayılı kararında belirtilen eksikliklerden olan "Operasyona katılan personelin kimliklerinin açık olarak belirlenmesi"nin yerine getirilerek (265) kadar personelin ifadesine başvurulmuştur. Fiili imkânsızlık nedeniyle "C Blok'a" giren personelin ifadeleri tespit edilememiştir 19.12.2000 tarihinde gerçekleştirilen Hayata Dönüş Operasyonu sırasında Elazığ Jandarma Komando Tabur Komutanlığı ile Ankara Jandarma Komando Özel Asayiş Komutanlığında görevli Jandarma personelinden suç fiili ika eden kimse tespit edilmemiştir. Soruşturulan olayla ilgili SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİ gerektiği kanaatine ulaşılmıştır. 09.04.2006

Mustafa YİĞİT
J. Albay
Ön İnceleyici